

**UCHWAŁA NR X/96/2015
RADY POWIATU BRZESKIEGO**

z dnia 29 grudnia 2015 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
w Powiecie Brzeskim na lata 2016 - 2023**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 5, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1445, z późn. zm.¹⁾) w związku z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.²⁾) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Brzeskim na lata 2016 - 2023 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

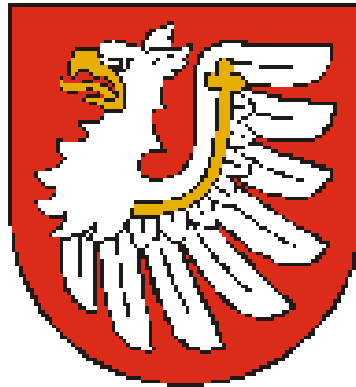
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Brzeskiego i Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Brzesku.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2016 r.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1890.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 171, poz. 1016, Nr 209, poz. 1243 i 1244 i Nr 291, poz. 1707, z 2012 r. poz. 986 i poz. 1456, z 2013 r. poz. 73, poz. 675, poz. 791, poz. 1446 i poz. 1645, z 2014 r. poz. 598, poz. 877, poz. 1198, poz. 1457 i poz. 1873 oraz z 2015 r. poz. 218, poz. 493, poz. 1240, poz. 1273, poz. 1359, poz. 1649 i poz. 1886.

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Powiatu Brzeskiego
z dnia

**Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób
Niepełnosprawnych
w Powiecie Brzeskim
na lata 2016- 2023**

Opracowanie: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzesku

Październik 2015r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
2. Regulacje prawne stanowiące podstawy Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Brzeskim na lata 2016 - 2023	3
2.1 Regulacje krajowe	3
2.2 Regulacje międzynarodowe	4
2.3 Regulacje unijne	5
3. Założenia ogólne i definicje	6
4. Część diagnostyczna	8
4.1 Orzecznictwo osób niepełnosprawnych	8
4.2 Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzesku	9
4.3 Rehabilitacja zawodowa i społeczna	12
5. Cele programu	16
5.1 Cel główny	16
5.2 Cele szczegółowe	16
6. Działania	17
7. Oczekiwane rezultaty	19
8. Monitoring i ewaluacja	20
9. Podsumowanie	20

1. Wstęp

Zgodnie z art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), powiaty zostały zobligowane do opracowywania i realizacji, zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Program obejmuje główne obszary życia osób z niepełnosprawnością w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Prowadzenie właściwej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych wymaga systematycznych działań, które powinny być prowadzone przez samorząd i jego jednostki organizacyjne we współpracy z partnerami społecznymi, instytucjami lokalnymi oraz przedsiębiorstwami. W oparciu o powyższe założenia, Program wyznacza kierunki, w jakich powinny zmierzać działania względem osób z niepełnosprawnością, aby zapewnić im godne życie, a także pomoc dostosowaną do rzeczywistych potrzeb wynikających z ich stanu zdrowia. Działania realizowane w ramach Programu zmierzają do rehabilitacji i aktywizacji osób niepełnosprawnych w aspekcie społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym, jak również do podnoszenia świadomości osób niepełnosprawnych w zakresie przysługujących im praw, eliminacji zjawiska dyskryminacji i wykluczenia.

Program wpisuje się w Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Brzeskim i jest dokumentem perspektywicznym, rysującym w sposób generalny kierunki prowadzonej polityki.

2. Regulacje prawne stanowiące podstawy Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Brzeskim na lata 2016-2023

2.1 Regulacje krajowe

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483), która stoi na straży praw i wolności osób niepełnosprawnych w Polsce określa zasady, jakimi powinna kierować się władza ustawodawcza, wykonawcza i samorządy terytorialne działające na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych. Konstytucja stanowi podstawowy akt prawny regulujący prawa każdego człowieka bez względu na kolor skóry, poglądy polityczne czy niepełnosprawność. W art.32 Konstytucja określiła fundamentalne prawo wszystkich obywateli do równego traktowania oraz zakazu dyskryminacji w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym.

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (Monitor Polski z 1997r., Nr 50, poz. 475) uchwalona w dniu 1 sierpnia 1997 r. Przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej obliguje Rząd RP i władze

samorządowe do podejmowania działań mających na celu urzeczywistnienie praw osób niepełnosprawnych, wynikających z Konstytucji, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka, Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych, aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego. Ponadto, Karta stanowi, iż osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011r. Nr 127 poz. 721, z późn. zm.), określa podwaliny i uszczegółowienie instytucjonalnego systemu wsparcia (aktywizacji społecznej i zawodowej) osób niepełnosprawnych.

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015r., poz. 149) określa instrumenty interwencji państwa na rynku pracy realizowane w stosunku do osób niepełnosprawnych.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r., poz. 163), określa kryteria przyznania pomocy m.in. z tytułu niepełnosprawności.

2.2. Regulacje międzynarodowe

Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych (Rezolucja 48/96), przyjęte 20 grudnia 1997 r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych. Zasady te mają na względzie stworzenie „społeczeństwa dla wszystkich” poprzez kształtowanie świadomości społecznej, opiekę medyczną i rehabilitację, dostępność środowiska, edukację i zatrudnienie, szkolenie personelu, zabezpieczenie socjalne, kulturę, sport i rekreację, tworzenie prawa lokalnego, współpracę z organizacjami osób niepełnosprawnych oraz współpracę międzynarodową. Polityczną i moralną podstawę Zasad stanowi międzynarodowa ustawa o prawach człowieka, w skład której wchodzi:

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 1948 roku (Rezolucja 217A),

Międzynarodowy Pakt Praw Ekonomicznych, Społecznych i Kulturalnych z 1966 roku (Rezolucja 2200A),

Konwencja Praw Dziecka z 1989 roku (Rezolucja 44/25),

Konwencja na temat Eliminacji Wszelkich Form Dyskryminacji Kobiet z 1979 roku,

Światowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych z 1982 roku.

Konwencja praw osób niepełnosprawnych przyjęta na 61 sesji ONZ w dniu 13 grudnia 2006 r. Konwencja nie tylko potwierdziła, że niepełnosprawność jest kwestią związaną z prawami człowieka, ale zwróciła również uwagę na konieczność zapewnienia równości praw osób z niepełnosprawnością.

Zalecenie Nr Rec (2006) 5 – Plan działań Rady Europy w celu promocji praw i pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w społeczeństwie: podnoszenie jakości życia osób niepełnosprawnych w Europie na lata 2006-2015, który stanowi podstawę obecnych działań Rady i państw.

2.3. Regulacje unijne

Rozporządzenie Komisji Europejskiej z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu Wspólnoty Europejskiej (art. 2) stanowi podstawowy dokument dotyczący pomocy państw w zakresie zatrudnienia.

Traktat Amsterdamski z 1999 r. (art. 13) zobowiązuje instytucje Wspólnoty do podejmowania działań na rzecz osób niepełnosprawnych i zakazuje wszelkiej dyskryminacji. Na tej podstawie została zaprojektowana i przyjęta 27 listopada 2000 r. **Dyrektywa 2000/78 /WE** ustanawiająca ogólne ramy w zakresie równouprawnienia w zatrudnieniu.

Strategia Lizbońska na lata 2000-2010, przyjęta przez Radę Europejską na posiedzeniu szefów państw w marcu 2000 r. w Lizbonie. Podstawowym celem Strategii jest wypracowanie gospodarki dynamicznej, światowej, konkurencyjnej, opartej na wiedzy, która dąży do tworzenia miejsc pracy oraz spójności, zakłada również przebudowę europejskiego modelu społecznego poprzez inwestowanie w ludzi i tworzenie aktywnego państwa opiekuńczego.

Karta Praw Podstawowych ogłoszona w grudniu 2000 r. w trakcie posiedzenia Rady Europejskiej w Nicei. W art. 21 znajduje się zapis o zakazie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, a w art. 26 Karta uznaje prawo osoby niepełnosprawnej do korzystania ze środków zapewniających jej niezależność, społeczną i zawodową integrację oraz uczestnictwo w życiu społecznym.

Deklaracja Madrycka uchwalona w marcu 2002 r. podczas Europejskiego Kongresu Osób Niepełnosprawnych. W dokumencie tym wezwano do zapewnienia osobom niepełnosprawnym niezależnego życia w pełnej integracji ze społeczeństwem.

Europejska Strategia Zatrudnienia ustalona w trakcie posiedzenia Rady Europejskiej w Luksemburgu w 1997 r. W ramach Strategii (zrewidowanej w 2003 r.) opracowano dokumenty stanowiące wyznacznik działań państw członkowskich w dziedzinie zatrudnienia. Należą do nich *Wytyczne w Sprawie Zatrudnienia*, *Wspólny Raport w Sprawie Zatrudnienia* oraz *Rekomendacje dla państw członkowskich*.

DECYZJA RADY z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (2010/48/WE) Konwencja jest ważnym i skutecznym narzędziem pozwalającym promować i chronić prawa osób niepełnosprawnych w Unii Europejskiej, do czego zarówno Wspólnota, jak i jej państwa członkowskie przywiązują dużą wagę.

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie kobiet niepełnosprawnych (2013/2065(INI)), wskazująca na konieczność intensyfikacji działań nakierowanych na zmianę sytuacji niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt, jako szczególnie zagrożonych dyskryminacją i wykluczeniem.

3. Założenia ogólne i definicje

Niepełnosprawność jest uznawana za jeden z głównych problemów społecznych, ze względu na jego rozmiary, powszechność występowania oraz konsekwencje indywidualne i społeczne jakie za sobą niesie.

Według WHO (World Health Organization) ponad 650 milionów osób na świecie jest niepełnosprawnych w następstwie fizycznych i psychicznych niepełnosprawności. Stanowi to około 15% całej populacji. Jedna na 6 osób w Unii Europejskiej jest niepełnosprawna w stopniu od lekkiego do znacznego. Oznacza to, że ok. 80 milionów Europejczyków ma ograniczone możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym.

Powszechność występowania niepełnosprawności stawia przed poszczególnymi państwami obowiązek podejmowania działań zapobiegających powstaniu oraz łagodzeniu ich skutków. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym a skutki niepełnosprawności dotyczą wszystkich dziedzin życia.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. mówi, że wszyscy obywatele są równi wobec prawa i obowiązków; wszyscy mają prawo do równego ich traktowania i nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Oznacza to, że również osoby niepełnosprawne mają te same fundamentalne prawa co wszyscy inni obywatele i nie mogą być dyskryminowane z powodu swojej dysfunkcji.

W Polsce jest blisko 3,4 mln osób niepełnosprawnych, w tym 2,1 mln w wieku produkcyjnym. Pośród nich pracuje zaledwie 465 tys. (27,3%) - wynika z danych GUS za III kwartał 2011 roku.

Osoby niepełnosprawne oraz ich rodziny stanowią znaczną część lokalnej społeczności, wymagającą szczególnego zainteresowania, różnych form wsparcia, pomocy i opieki. Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Brzeskim na lata 2016-2023, jest dokumentem, który ma za zadanie ukierunkować i skoordynować liczne działania, jakie mają być realizowane w tej dziedzinie.

Zgodnie z art.2 pkt 10 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, za niepełnosprawną uważa się osobę trwale lub okresowo niezdolną do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Zgodnie z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, dorosłym osobom o naruszonej sprawności organizmu można przyznać – do celów pozarentowych – jeden z trzech stopni niepełnosprawności: lekki, umiarkowany bądź znaczny.

Orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji, wydane do celów rentowych, równoważne jest z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Całkowitej niezdolności do pracy odpowiada umiarkowany stopień niepełnosprawności, a częściowej niezdolności do pracy – lekki stopień niepełnosprawności.

Dzieci i młodzież przed ukończeniem 16 roku życia zostają zaliczone do osób niepełnosprawnych, jeśli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie

trwania powyżej 12 miesięcy z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującego konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Przy kwalifikowaniu do znacznego, umiarkowanego i lekkiego stopnia niepełnosprawności bierze się pod uwagę zakres naruszenia sprawności organizmu spowodowany przez:

1. upośledzenie umysłowe,
2. choroby psychiczne,
3. zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
4. choroby narządu wzroku,
5. upośledzenia narządu ruchu,
6. epilepsję w postaci nawracających napadów padaczkowych, spowodowanych różnymi czynnikami etiologicznymi lub wyraźnymi następstwami psychoneurologicznymi,
7. choroby układu oddechowego i krążenia,
8. choroby układu pokarmowego,
9. choroby układu moczowo-płciowego,
10. choroby neurologiczne,
11. inne.

Osoby z niepełnosprawnością zmagają się z wieloma problemami, wynikającymi najczęściej z niedostosowania otoczenia do ich specyficznych potrzeb. Do głównych utrudnień należą bariery architektoniczne, społeczne oraz psychologiczne, na jakie natrafiają osoby niepełnosprawne.

Bariery architektoniczne stanowią przeszkodę w kontakcie osoby niepełnosprawnej ze światem zewnętrznym, utrudniają jej wyjście z domu, poruszanie się poza nim i załatwianie spraw należących do sfery życia codziennego.

Z kolei często spotykany brak akceptacji osób niepełnosprawnych, niezrozumienie ich potrzeb i możliwości, rodzi, z jednej strony, bariery społeczne, przejawiające się między innymi w postaci stereotypów czy uprzedzeń, z drugiej zaś, bariery psychologiczne, rzutujące negatywnie na życie osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Bariery architektoniczne, społeczne i psychologiczne przyczyniają się łącznie do powstawania barier edukacyjnych, odpowiadających za rezygnację dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z nauki na wyższym poziomie, a w konsekwencji, późniejsze trudności ze znalezieniem pracy.

4. Część diagnostyczna

4.1 Orzecnictwo osób niepełnosprawnych

Tabela 1. Ilość wniosków o ustalenie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności złożonych przez osoby zainteresowane i rozpatrzonych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Brzesku w latach 2008-2014

Lp	Lata	Ilość wniosków o ustalenie niepełnosprawności (osoby do 16 r.ż.)		Ilość wniosków o ustalenie niepełnosprawności (osoby powyżej 16 r.ż.)	
		Ogółem	W tym rozpatrzonych pozytywnie	Ogółem	W tym rozpatrzonych pozytywnie
1	2	3	4	5	6
1	2008	170	137	1224	1161
2	2009	145	127	1305	1213
3	2010	139	109	1453	1350
4	2011	159	124	1381	1234
5	2012	149	116	1248	1165
6	2013	144	112	1176	1068
7	2014	138	116	1272	1089

Tabela 2. Ilość dzieci i młodzieży zakwalifikowanych do osób niepełnosprawnych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Brzesku w latach 2008-2014

Lp.	Gmina/pleć	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
1.	Borzęcin	Kobiety	9	8	6	5	9	8	5
		Mężczyźni	7	7	7	7	8	9	6
2.	Brzesko	Kobiety	23	24	16	17	20	15	28
		Mężczyźni	21	20	17	25	18	19	22
3.	Czchów	Kobiety	7	7	8	2	7	6	4
		Mężczyźni	9	8	7	9	7	6	4
1.	Dębno	Kobiety	12	9	9	9	8	7	4
		Mężczyźni	9	8	11	17	10	11	7
5.	Gnojnik	Kobiety	6	7	5	2	4	4	4
		Mężczyźni	8	6	3	7	8	3	10
6.	Iwkowa	Kobiety	4	4	4	2	2	4	3
		Mężczyźni	6	5	5	6	3	6	4
7.	Szczurowa	Kobiety	9	8	6	6	6	8	6
		Mężczyźni	7	6	5	9	6	6	9

Tabela 3. Ilość osób powyżej 16 roku życia zaliczonych do osób niepełnoprawnych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Brzesku w latach 2008-2014.

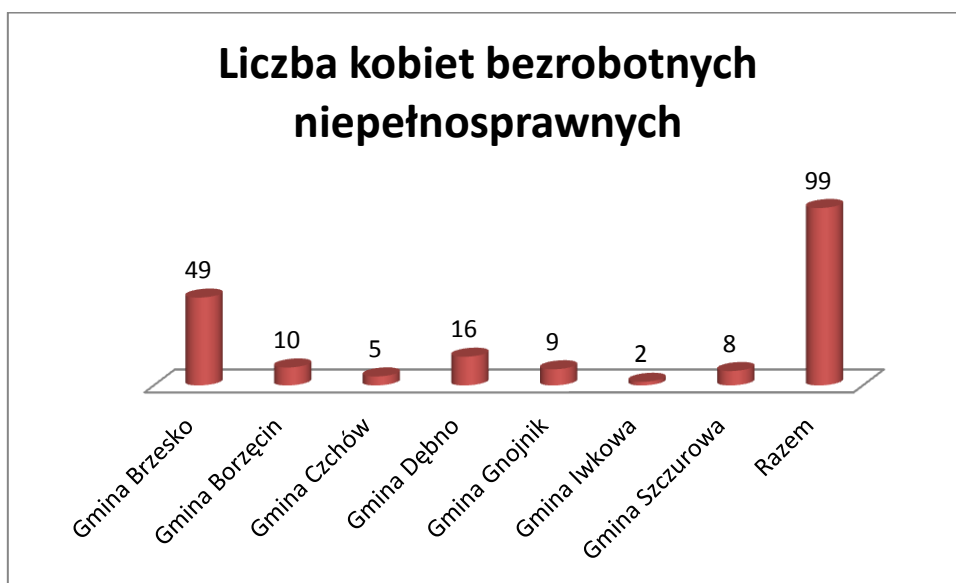
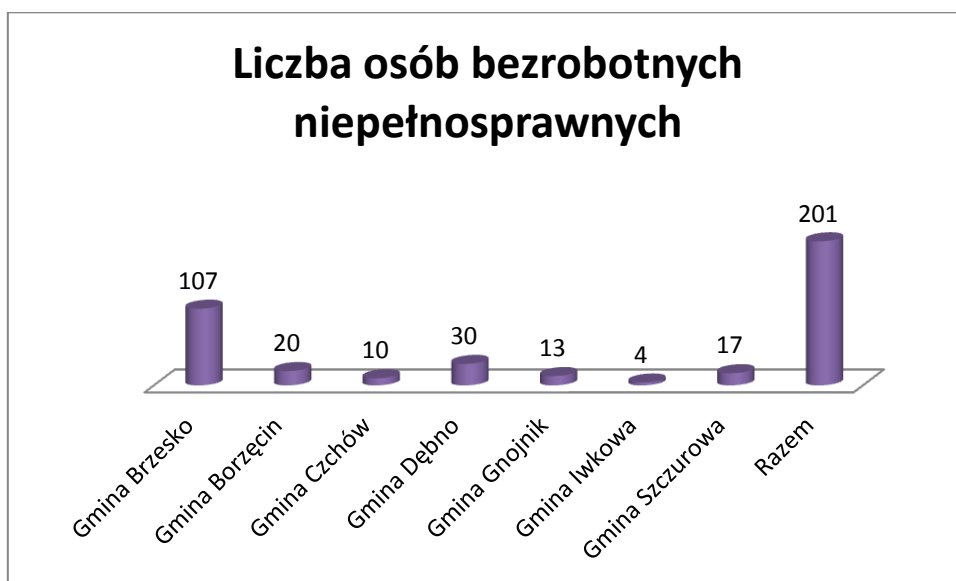
Lp.	Gmina/pleć	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
1.	Borzęcin	Kobiety	58	72	76	74	61	42	55
		Mężczyźni	51	52	63	53	48	53	76
2.	Brzesko	Kobiety	268	284	318	288	275	249	245
		Mężczyźni	248	252	299	257	241	237	220
3.	Czchów	Kobiety	44	50	56	52	44	44	45
		Mężczyźni	48	52	56	46	42	47	49
1.	Dębno	Kobiety	80	87	86	88	86	75	68
		Mężczyźni	72	72	79	72	78	65	92
5.	Gnojnik	Kobiety	62	52	53	57	67	42	46
		Mężczyźni	56	49	50	49	52	47	40
6.	Iwkowa	Kobiety	28	37	38	39	25	23	22
		Mężczyźni	28	39	41	39	26	26	35
7.	Szczurowa	Kobiety	62	63	68	68	66	59	47
		Mężczyźni	56	52	67	52	54	59	4

4.2 Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzesku

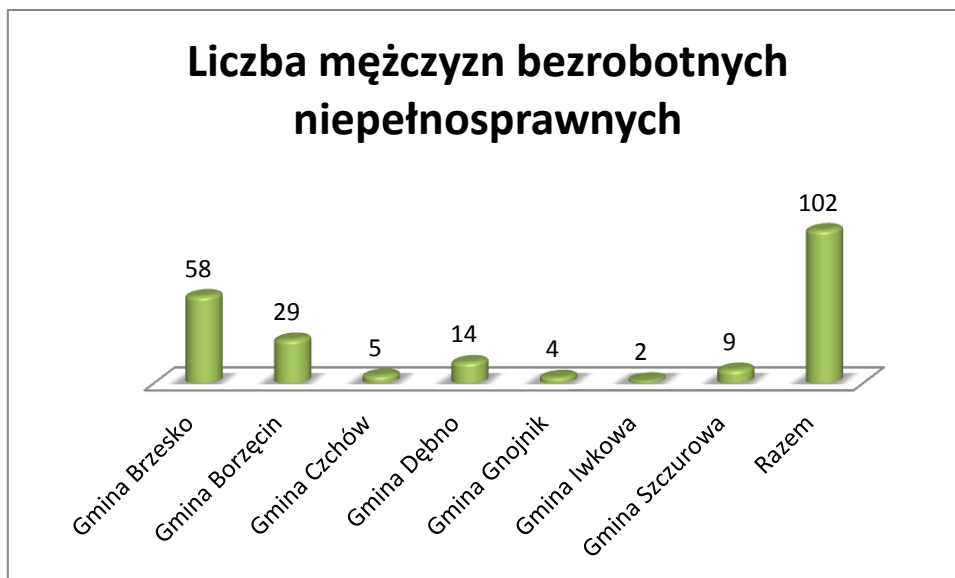
Ilość osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności i znajdujących się na dzień 30.06.2015r. w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Brzesku przedstawia tabela 4.

Kryterium		Gmina Brzesko	Miasto Brzesko	Gmina Borzęcin	Gmina Czchów	Miasto Czchów	Gmina Dębno	Gmina Gnojnik	Gmina Iwkowa	Gmina Szczurowa	Ogółem
Płeć	kobieta	26	23	10	4	1	16	9	2	8	99
	mężczyzna	29	29	10	3	2	14	4	2	9	102
Stopień niepełnosprawności	znaczny	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
	umiarkowany	16	15	5	2	-	7	5	1	6	57
	lekki	39	37	15	4	3	23	8	2	11	142
Wiek	18-24	3	4	1	-	-	3	-	1	2	14
	25-34	13	6	8	2	-	2	3	1	3	38
	35-44	7	4	4	-	1	4	1	1	3	25
	55-54	13	10	3	2	1	8	3	1	2	44
	55-59	16	18	2	1	-	10	3	1	6	57
60 i więcej	3	10	2	2	1	3	2	-	1	24	
Wykształcenie	wyższe	3	2	1	-	-	-	-	1	1	8
	Policealne i średnie zawodowe	12	13	2	2	1	8	2	1	3	44
	Średnie ogólnokształcące	1	2	1	1	-	2	-	-	1	8
	Zasadnicze zawodowe	23	20	10	3	1	14	5	1	8	85
	Gimnazjalne i poniżej	16	15	6	1	1	6	6	1	4	56

Wykres nr 1. Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych wg stanu na dzień 30.06.2015 r.

Wykres nr 2. Liczba kobiet bezrobotnych niepełnosprawnych wg stanu na dzień 30.06.2015 r.

Wykres nr 3. Liczba mężczyzn bezrobotnych niepełnosprawnych wg stanu na dzień 30.06.2015 r.

Z przedstawionych wyżej danych wynika, że blisko 53% osób niepełnosprawnych bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Brzesku zamieszkuje w Gminie Brzesko, z czego ponad 56% stanowią mężczyźni.

Wykres nr 4. Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych wg poziomu wykształcenia

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że najliczniejsze grupy osób bezrobotnych niepełnosprawnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i gimnazjalnym.

Tabela 5. Niepełnosprawni i niepozostający w zatrudnieniu wg stanu na dzień 30.06.2015r.

Kryterium		Gmina Brzesko	Miasto Brzesko	Gmina Borzęcin	Gmina Czychów	Miasto Czychów	Gmina Dębno	Gmina Gnojnik	Gmina Iwkowa	Gmina Szczurowa	Ogółem
Płeć	kobieta	4	4	-	-	1	4	-	-	1	15
	mężczyzna	6	3	3	2	-	5	2	1	-	22
Stopień niepełnosprawności	znaczny	4	-	1	1	-	-	-	-	-	6
	umiarkowany	5	5	2	1	1	9	1	-	1	25
	lekki	1	1	-	-	-	-	1	-	-	3
Wiek	18-24	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2
	25-34	4	3	2	-	-	2	1	-	-	10
	35-44	2	3	1	-	-	2	-	1	1	11
	55-54	1	-	-	-	1	2	-	-	-	5
	55-59	2	-	-	-	-	2	1	-	-	5
	60 i więcej	1	1	-	1	-	-	-	-	-	3
Wykształcenie	wyższe	1	2	-	-	-	-	-	-	-	3
	Policealne i średnie zawodowe	6	1	1	-	-	2	-	-	1	11
	Średnie ogólnokształcące	-	1	-	1	1	1	-	-	-	4
	Zasadnicze zawodowe	-	3	2	-	-	6	2	1	-	14
	Gimnazjalne i poniżej	3	-	-	1	-	-	-	-	-	4

4.3 Rehabilitacja zawodowa i społeczna

Art. 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721, z późn. zm.) stanowi, że rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych, społecznych zmierzających do osiągnięcia, przy współudziale tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej. Do podstawowych zadań rehabilitacji zalicza się:

- 1) z zakresu zatrudnienia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych:
 - a. finansowanie kosztów szkolenia i przeszkolenia zawodowego osób niepełnosprawnych,
 - b. zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu,

- c. udzielenie osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
- d. zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej,
- e. dofinansowanie oprocentowania kredytu bankowego,

2) z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych:

- a. dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- b. dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- c. dofinansowanie zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- d. dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- e. dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej.

Rehabilitacja społeczna to jeden z najistotniejszych aspektów działań kierowanych do osób niepełnosprawnych. Wynika to z przeświadczenia o potrzebie takiej aktywizacji osób niepełnosprawnych, której efektem będzie zapobieganie wykluczeniu społecznemu, jak również pełniejsze uczestniczenie w życiu społecznym. Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności urbanistycznych, architektonicznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Tabela 6. Liczba osób niepełnosprawnych korzystająca z pomocy PCPR i PUP w Brzesku w ramach środków PFRON w latach 2008-2014

ZADANIE	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Przygotowanie zawodowe	1	-	-	-	-	-	-
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	1	1	2	1	1	-	-
Wyposażenie stanowisk pracy	4	1	-	-	-	-	-
Szkolenie organizowane przez PUP dla osób niepełnosprawnych	-	1	-	-	2	-	-
Staż	-	3	1	2	3	3	2
Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	383	143	91	150	397	148	125
Dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	1738	1588	1 157	3013	2179	1426	1763
Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	121	84	51	87	86	68	73
Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego	9	2	-	2	1	-	-
Aktywny Samorząd	-	-	-	-	14	27	49
Ogólna liczba osób korzystająca z pomocy Centrum i PUP Brzesko w ramach środków PFRON	2257	1822	1302	3255	2683	1672	2012

Tabela 7. Wykorzystanie środków PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych przez powiat brzeski w latach 2008-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wysokość otrzymanych środków PFRON	2 568 169 zł	2 206 886 zł	1 960 927,00 zł	1 966 479,00 zł	2 547 420,00 zł	2 167 917,00 zł	2 173 533,74 zł
Kwota wykorzystana	2 585 339,30 zł	2206 682,46 zł	1 960 927,00 zł	1 961 250,75 zł	2 544 694 zł	2 167 859,50 zł	2 170 039,77 zł
W tym: Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych	146 000 zł	81 920,00 zł	67 589,98 zł	40 390,50 zł	56 251,41 zł	14 195,60 zł	14 856,74 zł
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	483.320,00 zł	226 758,46 zł	159 287,00 zł	79.788,91 zł	200 000,00 zł	111 849,12 zł	85.489,82 zł
Dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych	30.187,30 zł	25 000,00 zł	29 601,00 zł	10.000,00 zł	9 127,70 zł	4 454,62 zł	5.000,00 zł
Turnusy rehabilitacyjne	265 383 zł	99 815,00 zł	68 463 zł	93,992 zł	335 048,00 zł	114 102,00 zł	110.000,00 zł
Dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego	2 388,00 zł	1 075,00 zł	-	1429,40 zł	359,40 zł	-	-
Dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych	450.801 zł	440 474,00 zł	304.346,02 zł	404,009,94 zł	599 937,49 zł	443 658,16 zł	475 093,21 zł
Dofinansowanie kosztów działalności WTZ	1. 207.260 zł	1.331.640,00 zł	1 331 640 zł	1 331 640 zł	1 343 970 zł	1 479 600 zł	1.479.600 zł
Wykorzystane w %	100,67%	99,99%	100%	99,73%	99,89%	99,99%	99,84%

Tabela 8. Wykorzystanie środków PFRON w ramach programu Aktywny Samorząd

Aktywny Samorząd	2012	2013	2014
Środki przyznane przez PFRON	195 118,00 zł	171 756,14 zł	220 740,31 zł
Środki wypłacone	91 568,80 zł	141 896,10 zł	219 908,00 zł
Środki wykorzystane w %	46,93 %	82,61 %	99,62 %

5. Cele programu

Dążenie do poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością stanowi punkt wyjścia do sformułowania Programu. Jego kluczowe elementy to cel główny oraz cele szczegółowe, które pozwalają ukierunkować długofalowe działania Powiatu na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Program ma na celu doskonalenie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, z uwzględnieniem działań edukacyjnych, rehabilitacyjnych i leczniczych, nawiązujących do założeń Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Brzeskim oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Dla skutecznej realizacji celów określonych w Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Brzeskim na lata 2016-2023 niezbędna jest współpraca władz powiatowych z władzami samorządów lokalnych, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

5.1 Cel główny

Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych oraz poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie im warunków do samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, a także kształtowanie wobec nich pozytywnych postaw społecznych. Powszechnym powinno stać się przekonanie, że osoby z niepełnosprawnością mają prawo do samodzielnego i aktywnego życia oraz korzystania z praw i obowiązków ustanowionych dla ogółu obywateli. Mają też prawo do uzyskania środków koniecznych do wyrównania szans w korzystaniu z przysługujących im praw. Wszelkie działania na rzecz osób niepełnosprawnych powinny być podejmowane z poszanowaniem suwerenności i godności jednostki.

5.2 Cele szczegółowe

1. Tworzenie warunków do samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych
2. Rozwój aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych
3. Kształtowanie w społeczności lokalnej postaw właściwych wobec osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin

6. Działania

1. Cel szczegółowy:				
Tworzenie warunków do samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych				
I.p.	Nazwa działania	Realizatorzy	Termin realizacji	Źródła finansowania
1	Systematyczna likwidacja barier architektonicznych i technicznych w obiektach użyteczności publicznej	Powiat Brzeski Samorządy Gminne Placówki służby zdrowia	Zadanie o charakterze ciągłym	Budżet Powiatu Brzeskiego i samorządów gminnych Środki PFRON Środki Unii Europejskiej inne
2	Systematyczna likwidacja barier transportowych	Powiat Brzeski, Organizacje pozarządowe działające na terenie Powiatu Brzeskiego, Samorządy gminne	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON, Budżet Powiatu Brzeskiego i samorządów gminnych Środki organizacji pozarządowych inne
3	Likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych	Powiat Brzeski, PCPR w Brzesku	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON Budżet państwa inne
4	Likwidacja barier technicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych	Powiat Brzeski, PCPR w Brzesku	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON Budżet państwa inne
5	Likwidacja barier w komunikowaniu się w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych	Powiat Brzeski, PCPR w Brzesku	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON Budżet państwa inne
6	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	Powiat Brzeski, PCPR w Brzesku	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON Budżet państwa inne
7	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	Powiat Brzeski, PCPR w Brzesku	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON Budżet państwa inne
8	Realizacja programów PFRON z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej	Powiat Brzeski, PCPR w Brzesku, PUP w Brzesku	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON środki Unii Europejskiej inne
8	Wspieranie inicjatyw dotyczących rozwoju bazy i kadry rehabilitacyjnej oraz ośrodków wsparcia i prowadzenia warsztatów	Powiat Brzeski, Powiatowa rada społeczna ds. osób niepełnosprawnych, Placówki służby zdrowia Ośrodki Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe Osoby niepełnosprawne i ich rodziny	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON Środki Unii Europejskiej Budżet państwa inne

9	Pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin – informacja i poradnictwo	PCPR w Brzesku, Ośrodki Pomocy Społecznej	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki budżetu Powiatu i samorządów gminnych inne
2 cel szczegółowy : rozwój aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych				
1.	Promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych	Powiat Brzeski PUP w Brzesku PCPR w Brzesku Samorządy gminne	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON Środki Unii Europejskiej Budżet państwa inne
2	Świadczenie usług rynku pracy dla osób niepełnosprawnych (pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, organizacja szkoleń)	Powiat Brzeski PUP w Brzesku OHP Instytucje szkoleniowe Organizacje pozarządowe	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON Środki Unii Europejskiej Budżet państwa inne
3	Realizacja instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.)	Powiat Brzeski PUP w Brzesku Samorządy gminne Organizacje pozarządowe pracodawcy	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON Środki Unii Europejskiej Budżet państwa inne
4	Realizacja form wsparcia w zakresie rehabilitacji zawodowej na zasadach określonych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.)	Powiat Brzeski PUP w Brzesku Samorządy gminne Organizacje pozarządowe	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON Środki Unii Europejskiej Budżet państwa inne
5	Współpraca z lokalnymi partnerami rynku pracy w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych	Powiat Brzeski PUP w Brzesku Samorządy gminne Organizacje pozarządowe	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON Środki Unii Europejskiej Budżet państwa inne
3 cel szczegółowy: Kształtowanie w społeczności lokalnej właściwych postaw wobec osób niepełnosprawnych i ich rodzin				
1	Dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych	Powiat Brzeski PCPR w Brzesku Organizacje pozarządowe Samorządy gminne	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON Środki budżetu Powiatu Brzeskiego i samorządów gminnych Środki organizacji pozarządowych inne
2	Inspirowanie lokalnych mediów do uczestniczenia i przedstawiania sprawozdań z przebiegu imprez, prezentowania osiągnięć osób niepełnosprawnych, prowadzenia systematycznej	Powiat Brzeski Powiatowa Rada Społeczna ds. Osób Niepełnosprawnych Samorządy gminne Ośrodki Pomocy Społecznej	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON Środki budżetu Powiatu Brzeskiego i samorządów gminnych Środki organizacji pozarządowych

	edukacji z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej	Organizacje pozarządowe		inne
3	Współpraca z organizacjami pozarządowymi, samorządami gminnymi w zakresie działań o charakterze informacyjnym i profilaktycznym	Powiat Brzeski Powiatowa Rada Społeczna ds. Osób Niepełnosprawnych Samorządy gminne Ośrodki Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON, Środki budżetu Powiatu Brzeskiego i samorządów gminnych Środki organizacji pozarządowych inne
4	Prowadzenie szkoleń w szkołach i innych instytucjach w zakresie promowania idei integracji	Gminy Powiatu Brzeskiego Powiatowa Rada Społeczna ds. Osób Niepełnosprawnych PCPR w Brzesku	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON, Środki budżetu samorządów gminnych inne
5	Zagwarantowanie mieszkańcom Powiatu Brzeskiego dostępu do orzecznictwa	Powiat Brzeski Powiatowy Zespół ds. orzekania o stopniu niepełnosprawności	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki budżetu Powiatu Brzeskiego inne
6	Bieżące informowanie osób niepełnosprawnych o działaniach do nich kierowanych	Powiat Brzeski Samorządy gminne PCPR w Brzesku Ośrodki Pomocy Społecznej PUP w Brzesku	Zadanie o charakterze ciągłym	Środki PFRON Środki budżetu samorządów gminnych inne

7. Oczekiwane rezultaty

Podjęcie wyżej wymienionych działań ma służyć realizacji celów szczegółowych, a tym samym przyczynić się do realizacji celu głównego. PCPR w partnerstwie z innymi jednostkami, instytucjami, organizacjami chce osiągnąć jak najlepsze rezultaty. Należą do nich w szczególności:

- zapobieganie marginalizacji osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie sprawności funkcjonalnej i aktywności życiowej osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie dostępności do obiektów użyteczności publicznej,
- zwiększenie znajomości problemów osób niepełnosprawnych wśród społeczności lokalnej,
- podniesienie akceptacji społecznej dla osób niepełnosprawnych,
- stałe podnoszenie wiedzy i kwalifikacji pracowników służb społecznych,
- wzrost poziomu i efektywności świadczonych usług z zakresu wszechstronnej rehabilitacji,
- wzrost liczny niepełnosprawnych prowadzących samodzielne życie społeczne i zawodowe,
- zwiększenie liczby dorosłych osób niepełnosprawnych posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe i podnoszących swoje kwalifikacje,
- wyrównywanie szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych,

- poszerzenie zakresu wiedzy i umiejętności kadr pracujących z osobami niepełnosprawnymi w tym rodziców i opiekunów,
- zwiększenie społecznej świadomości problemów osób niepełnosprawności.

8. Monitoring i ewaluacja

Realizacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz osób Niepełnosprawnych na lata 2016 – 2023 monitorowana będzie poprzez opracowanie rocznych informacji umieszczanych na stronach internetowych PCPR i przedstawiana Zarządowi Powiatu wraz ze sprawozdaniem z działalności.

9. Podsumowanie

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 - 2023 jest dokumentem zawierającym działania zmierzające do osiągnięcia poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Brzeskiego. Ich charakter umożliwia pobudzenie działalności osób niepełnosprawnych, odkrywanie ich potencjału i możliwości chroniąc tym samym przed wycofaniem z życia społecznego i zawodowego. osiągnięcie pozytywnych rezultatów wymaga jednak zintegrowanych działań samorządów, instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych i wykorzystania zasobów personalnych i materialnych.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 - 2023 jest dokumentem otwartym. z uwagi na zmieniającą się rzeczywistość społeczną koniecznym staje się reagowanie na pojawiające się problemy i wyzwania, a w konsekwencji wprowadzanie zmian i nowych rozwiązań.